

Den 30. januar 2003 afgav jeg en endelig rapport vedrørende min inspektion den 18. april 2002 af Fængselsafdelingen Kærshovedgård. I rapporten anmodede jeg fængslet og direktoratet om udtalelse mv. vedrørende nærmere angivne spørgsmål.

Jeg har herefter modtaget en udtalelse af 4. juli 2003 med bilag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, herunder en udtalelse af 26. marts 2003 med bilag fra Fængselsafdelingen Kærshovedgård. Direktoratet gengiver og kommenterer i sin udtalelse det som fængslet har anført.

Jeg skal herefter meddele følgende:

## **Ad punkt 2.1. Generelt**

Jeg gik ud fra at en ansøgning som fængslet havde indgivet om en lagerhal, og som direktoratet havde oplyst var sat i bero på overvejelser om kriminalforsorgens samlede bevillingsmæssige situation og den økonomiske og beskæftigelsesmæssige udvikling på Kærshovedgård, var optaget på venteliste med henblik på prioritering af de økonomiske midler for 2003. Jeg bad direktoratet om at oplyse hvad der videre skete med ansøgningen.

Direktoratet har bekræftet at ansøgningen er optaget på direktoratets venteliste for 2003. På grund af den økonomiske situation forventes projektet ikke gennemført i 2003. Direktoratet vil orientere mig i starten af 2004, dog senest 1. april 2004, om direktoratets prioritering af dette

års bygge- og anlægssager, herunder om der bliver mulighed for at bygge en lagerhal på Fængselsafdelingen Kærshovedgård.

*Jeg har noteret mig det oplyste og afventer denne orientering.*

### **Ad punkt 2.2.1. Stuerne**

Jeg udtalte at der efter min opfattelse er behov for en egentlig plan for nedlæggelse af stuerne på afdeling D (eventuelt) i forbindelse med opførelse af en ny bygning til erstatning herfor som fængslet havde søgt om. Jeg bad direktoratet om en udtalelse vedrørende dette forhold og herunder oplysning om hvad der videre skete i anledning af fængslets forslag om nedlæggelse af afdelingen. Jeg bemærkede at jeg var opmærksom på kriminalforsorgens aktuelle økonomiske situation.

Hvis der ikke var udsigt til en nedlæggelse af afdelingen forholdsvis hurtigt, henstillede jeg at der blev udarbejdet en plan for istandsættelse af stuerne og udskiftning (eller udbedring) af møblementet, herunder de utidssvarende køjesenge, og at fængslet allerede nu gennemgik møblementet med henblik på udskiftning af det der så værst ud. Jeg bad om underretning om hvad der skete i den anledning.

Direktoratet har udtalt at direktoratet er meget opmærksom på og enig i behovet for en plan for nedlæggelse af stuerne på afdeling D. Imidlertid kan direktoratet på nuværende tidspunkt ikke fastlægge nogen plan for afviklingen af disse pladser når henses til den nuværende situation med det ekstraordinært høje belæg og den deraf følgende økonomiske belastning.

Fængslet har oplyst at der for 2003 er udarbejdet en plan for udskiftning af celleinventar og inventar på opholdsstuerne. I forbindelse med det årlige bygningsyn vil fængslet hvert år gen-

nemgå og ajourføre denne plan. Planen vil blandt andet tage højde for udbedring af gulv samt eventuelt maling af de eksisterende køjesenge.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

*Jeg har noteret mig det oplyste og går således ud fra at der vil blive udarbejdet en plan for nedlæggelse af stuerne på afdeling D så snart det lader sig gøre. For så vidt angår møblementet bemærker jeg at jeg forstår fængslets udtalelse sådan at der til brug for udarbejdelse af planen er sket en gennemgang af møblementet på (bl.a.) afdeling D, og at der er sket eller vil ske en udskiftning af det møblement der så værst ud.*

Jeg henstillede til fængslet at skærpe kontrollen med rengøringen på afdeling D og bad om underretning om hvad der skete i den anledning.

Fængslet har oplyst at fængslet har indskærpet kontrollen med rengøring af stuer og fællesrum. Rengøringsstandarden er meget svingende afhængig af klientellet. Afdeling D har i efteråret 2002 været meget pænt rengjort idet der på det tidspunkt var nogle indsatte der gerne ville yde en indsats, og som satte pris på at rengøringen var optimal.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

*Jeg har noteret mig det oplyste. Jeg går ud fra at fængslet løbende overvejer om der er behov for på ny at indskærpe kontrollen med rengøringen.*

Jeg noterede mig at det er direktoratets holdning at stuerne i kælderen under afdeling A alene må anvendes ved akut overbelægning eller en enkelt overnatning for indsatte som ankommer sent til fængslet, hvis der ikke er plads på de øvrige afdelinger (bortset fra afdeling D). Jeg

noterede mig endvidere fængslets oplysning om at direktoratet skal orienteres når cellerne anvendes, og at de indsatte skal flyttes dagen efter anbringelsen, også selv om de måtte foretrække kælderen frem for ottemandsstuerne som nogle indsatte gør. Hvis der forelå noget skriftligt fra direktoratet herom, bad jeg om kopi heraf.

Direktoratet har bekræftet de oplysninger om anvendelsen af stuerne og indberetningspligten når de er i brug, som jeg har anført (på s. 17 i rapporten). Direktoratet har samtidig oplyst at direktoratet ikke ses at have udstedt skriftlige instrukser til fængslet på området.

*Jeg har noteret mig det oplyste.*

### **Ad punkt 2.2.2. Toilet og badeforhold**

Medmindre afdeling D kunne forventes nedlagt inden for relativt kort tid, henstillede jeg at der skete en renovering af toilet- og badeforholdene på denne afdeling, og at det i den forbindelse blev overvejet at etablere yderligere toilet- og bade faciliteter for de indsatte på denne afdeling. Jeg bad om underretning om hvad der videre skete vedrørende disse spørgsmål.

Fængslet har oplyst at bade faciliteterne i september 2002 er totalt renoveret med fliser fra gulv til loft, nyt armatur i brusekabinerne og nyt forhæng.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

*Jeg tager til efterretning at bade faciliteterne er totalt renoveret i september 2002.*

Min henstilling omfattede også toiletfaciliteterne om end de ikke var lige så slemme som bade-faciliteterne, og spørgsmålet om etablering af yderligere toilet- og bedefaciliteter på afdelingsgen. Fængslet og direktoratet har ikke svaret herpå.

*Jeg anmoder om oplysning om hvad der videre sker vedrørende min henstilling for så vidt angår disse spørgsmål.*

Selv om det under inspektionen blev oplyst at det er svært at få de indsatte på (netop) afdeling D til at gøre rent, henstillede jeg – ligesom vedrørende rengøringen på stuerne – til fængslet at skærpe kontrollen med rengøringen.

Direktoratet har henvist til det ovenfor under punkt 2.2.1. anførte. Det fremgår heraf at fængslet har oplyst at der er sket en indskærpelse af kontrollen med rengøringen ”af stuer og fællesrum”. Det fremgår af fængslets udtalelse at den omfatter min henstilling på såvel s. 14 som s. 19 (rettelig 20), og jeg går derfor ud fra at indskærpelsen udtrykkeligt har omfattet toilet- og bedefaciliteter.

*Jeg tager det oplyste til efterretning.*

### **Ad punkt 2.2.3.Opholds- og fritidsrum**

For så vidt angår fællesrummene på afdeling D tilkendegav jeg at der – såfremt der ikke skete en nedlæggelse af afdelingen inden for (relativt) kort tid – efter min opfattelse burde ske en istandsættelse af fællesrummene, især opholdsrummet.

*Da der ikke vil ske en nedlæggelse af afdeling D inden for relativt kort tid, beder jeg fængslet om at oplyse om der er sket eller vil ske en istandsættelse af fællesrummene på denne afdeling.*

Jeg henstillede til fængslet at udarbejde en plan for vedligeholdelse af opholdsstuen på afdeling F og underrette mig herom.

Fængslet har oplyst at opholdsstuen er malet, herunder spærene i loftet som er malet hvide, og at der er opsat nye persienner i sommeren 2002. Direktoratet har henholdt sig hertil.

*Jeg tager det oplyste til efterretning.*

#### **Ad punkt 2.2.4.Køkkenfaciliteter**

Jeg bad fængslet oplyse resultatet af fængslets undersøgelse af en klage fra en indsat over at køleskabet på afdeling D var i stykker.

Fængslet har oplyst at afdelingen har fået nyt køleskab i sommeren 2002 (og at afdeling A har fået nyt køleskab i efteråret 2002). Direktoratet har henholdt sig hertil.

*Jeg har noteret mig det oplyste.*

#### **Ad punkt 2.3.2.Isolationsrum**

Jeg henstillede at den celle til højre for indgangen der anvendes til arbejdsvægrende, blev indrettet på en mere hensigtsmæssig måde, og at væggene blev malet. Jeg bad fængslet om at oplyse hvad der skete i den anledning.

Fængslet har oplyst at cellen nu er indrettet med bord, stol, seng og skab. Der er endvidere opsat gardiner, og lokalet er malet. Af direktoratets udtalelse fremgår det imidlertid at fængslet efterfølgende telefonisk (den 26. juni 2003) over for direktoratet har oplyst at væggen(e) i cellen ikke er malet.

Direktoratet har oplyst at direktoratet har anmodet fængslet om at sørge for at der sker maling af væggene i overensstemmelse med min henstilling. Direktoratet har i øvrigt henholdt sig til fængslets udtalelse.

*Jeg tager det oplyste til efterretning og går ud fra at væggene i cellen til højre for indgangen nu er malet.*

For så vidt angår de øvrige to celler (som anvendes som strafceller, til udelukkelse fra fællesskab og til arbejdsvægrende), henstillede jeg at møblementet blev udskiftet. Jeg bad om underretning om hvad der skete i anledning af min henstilling.

Fængslet har oplyst at fængslet ikke har skiftet møblementet, men at det er slebet og lakeret.

Direktoratet har henholdt sig til fængslets udtalelse.

*Med den bemærkning at jeg går ud fra at møblementet efter at være blevet slebet og lakeret fremtræder i en pæn stand, tager jeg det oplyste til efterretning.*

Jeg bad fængslet oplyse om der – som det fremgik af en kort skriftlig orientering om fængslet som fængslet har udfærdiget – er en sygestue i fængslet.

Fængslet har oplyst at den såkaldte ”sygestue” er identisk med den celle/stue der anvendes til arbejdsvægrende. Den anvendes i praksis meget sjældent som sygestue – måske 1-2 gange om året. Når den anvendes som sygestue, opsættes der en seng i stuen, og som det fremgår af det ovenfor anførte, vil der nu fremover altid være det nævnte møblement – herunder en seng – til stede i stuen uanset hvad den anvendes til. Stuen anvendes alene som sygestue for afdeling D, dvs. til indsatte fra denne afdeling der lider af mere alvorlig sygdom (end forkølelse mv.) der nødvendiggør flytning fra ottemandsstuerne, og når der ikke er ledige enestuer på de øvrige afdelinger.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

*Jeg har noteret mig det oplyste.*

### **Ad punkt 2.3.4.Skole og bibliotek**

Jeg henstillede til fængslet at forbedre biblioteket og overveje at kontakte kommunebiblioteket med henblik på indgåelse af en aftale om betjening af fængslet.

Jeg henstillede tillige til fængslet samtidig at overveje at indhente et bogkatalog og underrette mig om resultatet af disse overvejelser.

Endvidere henstillede jeg til fængslet ved opslag på døren til biblioteket som tillige anvendes til mødelokale og er påsat et skilt med teksten ”mødelokale”, at oplyse om at der (tillige) er tale



om et bibliotek. Jeg henstillede samtidig til fængslet at indføre oplysning om biblioteket i de interne regler, herunder oplysning om hvornår der er mulighed for at benytte biblioteket.

Jeg bad om underretning om hvad der skete i anledning af mine henstillinger.

Fængslet har oplyst at der er indført en ny praksis hvorefter alle indsatte – i forbindelse med arbejdsplaceringsmødet som foregår i biblioteket – bliver vejledt om de muligheder der er for at låne bøger i fængslet, ligesom der er opsat et skilt på døren ind til biblioteket. Fængslet har desuden oplyst at fængslet snarest vil revidere de interne regler for indsatte og indføre regler om muligheden for at benytte biblioteket.

Fængslet har endvidere oplyst at fængslet endnu ikke har taget kontakt til kommunebiblioteket med henblik på indgåelse af en aftale om betjening af fængslet og heller ikke har indhentet bogkataloger. Fængslet vil afvente erfaringerne med de nævnte tiltag og løbende vurdere behovet for yderligere tiltag.

Direktoratet har henholdt sig til det af fængslet oplyste med oplysning om at direktoratet har anmodet fængslet om efter en periode på tre måneder at vurdere hvorvidt der er behov for at indgå en egentlig biblioteksaftale. For så vidt angår anskaffelse af bogkataloger har direktoratet udtalt at direktoratet finder at sådanne kataloger kan være en inspirationskilde og bør forefindes på alle biblioteker, således at også indsatte som ikke ved hvad de kunne tænke sig at læse, kan blive inspireret af bogkataloget og dermed gøre øget brug af biblioteket. Direktoratet har derfor henstillet til fængslet at anskaffe bogkataloger. Direktoratet har meddelt fængslet at en del biblioteker har bogkataloger e.l. liggende på bibliotekets hjemmeside, og at det i sådanne tilfælde vil være tilstrækkeligt at fængslet med jævne mellemrum printer et bogkatalog ud til brug på fængslets bibliotek.

Direktoratet har bedt fængslet om underretning om erfaringerne med de nye tiltag samt om resultatet af vurderingen af om der bør indgås en biblioteksaftale med kommunebiblioteket. Fængslet er endvidere anmodet om at indsende kopi af fængslets interne retningslinjer når de er revideret.

*Jeg tager det oplyste til efterretning og beder direktoratet om at underrette mig når direktoratet har modtaget underretning fra fængslet, og at sende mig en kopi af de reviderede interne retningslinjer når direktoratet modtager dem fra fængslet.*

### **Ad punkt 2.3.7. Vaskefaciliteter**

Jeg bad fængslet om at oplyse hvorvidt fængslet – som oplyst under inspektionen – stiller gratis vaskepulver til rådighed for de indsatte. Min anmodning skyldtes at det i fængslets interne regler er oplyst at vaskepulver kan købes hos købmanden.

Fængslet har oplyst at der stilles gratis vaskepulver til rådighed. De indsatte har ikke selvforvaltning.

*Jeg har noteret mig det oplyste. Jeg går ud fra at fængslet vil overveje at præcisere de interne regler så det tillige fremgår at fængslet stiller vaskepulver gratis til rådighed.*

For de indsatte på afdeling D er der én vaskemaskine til afdelingens (maksimalt) 32 indsatte. De indsatte på denne afdeling kan imidlertid ifølge fængslets interne regler bestille vasketid på afdeling A hvor nøgle til vaskemaskiner kan udleveres. Jeg bad fængslet om at overveje at supplere oplysningen i de interne regler med et opslag ved vaskemaskinen på afdeling D om

muligheden for at anvende vaskemaskine og tørretumbler på afdeling A og B. Jeg bad om underretning om resultatet af disse overvejelser.

Fængslet har oplyst at der ved vaskemaskinen på afdeling D nu er opsat opslag om at vaskemaskinen på afdeling A/B kan benyttes.

*Jeg har noteret mig det oplyste.*

Jeg gik endvidere ud fra at fængslet – uanset denne mulighed for vask på afdeling A og B – ville undersøge og overveje om der var behov for opstilling af yderligere en vaskemaskine på afdeling D. Jeg bad om underretning om resultatet af fængslets undersøgelse og overvejelser.

Fængslet har oplyst at det ikke er fængslets opfattelse at der er behov for at opstille yderligere en vaskemaskine på afdeling D. Personalet der gør tjeneste på afdelingen, har oplyst at det er deres indtryk at vaskemaskinen på afdelingen ikke er fuldt udnyttet. Klientellet på afdelingen er som hovedregel indsatte med meget korte opholdstider (under 10-12 dage), og ikke ret mange vasker tøj.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

*Jeg foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold.*

### **Ad punkt 3.1.Arbejde mv.**

Da sygemeldte og indsatte der ikke yder en tilfredsstillende arbejdsindsats, samt indsatte med eget arbejde kan have ophold på afdelingen i arbejdstiden, bad jeg fængslet om at oplyse hvorfor det samme ikke gør sig gældende for arbejdsvægrenede, som der efter det oplyste er meget få af. Jeg bemærkede at jeg var opmærksom på at straffuldbyrdelsesloven som alternativ til

ophold i eget opholdsrum hjemler anbringelse af arbejdsvægrende på anvist sted i arbejdstiden (§ 64, stk. 1, nr. 2).

Fængslet har bekræftet at der på afdelingerne i arbejdstiden af forskellige grunde opholder sig en del indsatte som ikke er beskæftiget. Dette skyldes navnlig den store omsætning af indsatte med mange daglige indsættelser og løsladelser. Fængslet har dog strammet op på arbejdsplaceringsproceduren således at de indsatte arbejdsplaceres på så tidligt et tidspunkt som muligt. Hertil kommer en række indsatte som er sygemeldt. Sidstnævnte udgør et stigende problem idet personalebemandingen efter ledelsens opfattelse ikke er tilstrækkelig. Der bruges mange ressourcer på de syge, blandt andet med transporter til og fra den praktiserende læge i Ikast. Der er derfor allerede i dag et ordens- og sikkerhedsmæssigt problem, jf. også min rapport side 50-52. I den forbindelse gør fængslet opmærksom på at der i dag ud over behovet for at styrke bemandingen på afdeling G/H tillige er behov for en styrkelse af postbesættelsen i øvrigt.

Fængslet fastholder derfor at det af ordens- og sikkerhedsmæssige grunde – oven i købet mere nu end tidligere – er nødvendigt at placere arbejdsvægrende i den omtalte celle.

Direktoratet har udtalt at direktoratet har forstået fængslets udtalelse således at det i videst muligt omfang tilstræbes at der ikke er indsatte på afdelingerne i dagtimerne, hvilket dog ikke er muligt. Placeringen af de arbejdsvægrende indsatte, med hjemmel i straffuldbyrdelseslovens § 64, stk. 1, nr. 2, medvirker imidlertid til at begrænse antallet af indsatte der opholder sig på afdelingen i dagtimerne, hvilket af fængslet skønnes nødvendigt af ordens- og sikkerhedsmæssige grunde.

Fængslet har efterfølgende telefonisk over for direktoratet supplerende oplyst at den (på dette tidspunkt) planlagte udvidelse af fængslet i september 2003 ville medføre en tilførsel af personalemæssige ressourcer, og at den hidtidige praksis med anbringelse af arbejdsvægrende indsatte på sygestuen efter planen herefter skulle ophøre.

Direktoratet har oplyst at direktoratet ingen bemærkninger har til fængslets praksis.

*Jeg har noteret mig det oplyste og har heller ingen bemærkninger til at fængslet af de anførte grunde har fundet det nødvendigt at anbringe arbejdsvægrende indsatte i sygestuen. Jeg har endvidere noteret mig at denne placering efter planen forventedes at ophøre i forbindelse med tilførslen af yderligere personaleressourcer ved den planlagte – og, går jeg ud fra, nu gennemførte – udvidelse af fængslet.*

Jeg bad tillige fængslet om at oplyse i hvilke tilfælde der sker anbringelse på sygestuen, hvis en sådan findes.

Direktoratet har henvist til det ovenfor under punkt 2.3.2. oplyste. Det fremgår heraf at den såkaldte ”sygestue” er identisk med den celle/stue der anvendes til arbejdsvægrende, og at den i praksis meget sjældent anvendes som sygestue (måske 1-2 gange om året). Cellen anvendes som anført under det nævnte punkt alene som sygestue for afdeling D, dvs. til indsatte fra denne afdeling der lider af mere alvorlig sygdom (end forkølelse mv.) der nødvendiggør flytning fra ottemandsstuerne, og når der ikke er ledige enestuer på de øvrige afdelinger.

*Jeg har under pkt. 2.3.2. noteret mig det oplyste, herunder om i hvilke tilfælde den pågældende celle/stue anvendes som sygestue.*

#### **Ad punkt 4. Lægebetjening mv.**

Under inspektionen blev det oplyst at der ikke er nogen læge tilknyttet fængslet (men at fængslet benytter den lokale praktiserende læge i Ikast når der konkret er behov for læge til de indsatte). Da det under min tidligere inspektion af Arresthuset i Kolding blev oplyst at den læge der betjener dette arresthus, også betjener bl.a. Statsfængslet ved Nr. Snede og Fængselsafdelingen Kærshovedgård, bad jeg fængslet oplyse om det er korrekt at denne læge i et vist omfang er tilknyttet Fængselsafdelingen Kærshovedgård (f.eks. i forbindelse med behandling af stofmisbrugere).

Fængslet har oplyst at fængselslægen ved Statsfængslet i Nr. Snede er tilknyttet fængslet i det omfang der er behov for afklaring af ordination af metadon eller anden substitutionsbehandling af stofmisbrugere. Baggrunden herfor er at praktiserende læger ikke har ret til at ordinere afhængighedsskabende lægemidler som led i stofmisbrugsbehandling. Direktoratet har i den forbindelse henvist til Sundhedsstyrelsens cirkulære om ordination af afhængighedsskabende lægemidler.

Direktoratet har henholdt sig til det som fængslet har oplyst.

*Jeg har noteret mig det oplyste.*

## **Ad punkt 6.1. Forplejning og købmandshandel**

Jeg bad fængslet og direktoratet om en udtalelse vedrørende mulighederne for (gradvis) ombygning/indretning af køkkenerne med henblik på madlavning, herunder oplysning om hvilke ændringer (ud over opsætning af komfur/kogeplader) der er nødvendige før køkkenerne vil kunne anvendes til madlavning. Jeg bad tillige om en udtalelse vedrørende mulighederne

for opsætning af mikroovne mv. der (dog) gør det muligt for de indsatte at lave lune retter og opvarme færdigretter mv.

Fængslet har oplyst at en ombygning/indretning af afdelingskøkkener således at de bliver egnede til og vil kunne godkendes til egentlig madlavning, vil indebære en nedgang i fængslets kapacitet. De nuværende afdelingskøkkener er alene indrettet som anrette- og tekøkkener, og anvendelse af køkkenerne på afdelingerne til madlavning vil kræve godkendelse af fødevareremyndighederne. Ifølge fødevareremyndighederne vil en godkendelse kræve at fængslet kan garantere at rester af mad der leveres fra centralkøkkenet, ikke opvarmes i afdelingskøkkenerne, men går tilbage til centralkøkkenet og afleveres som dyrefoder. Hvis fængslet tillod de indsatte at købe færdigretter hos købmanden, skulle fængslet ligeledes kunne garantere at det ikke var den færdige mad fra centralkøkkenet der blev opvarmet, herunder i eventuel mikro-bølgeovn.

Fængslet vurderer at fængslet – selv om køkkenet på afdelingerne blev ombygget – vanskeligt ville kunne stille en sådan garanti idet det ville kræve at der blev anvendt (yderligere) personaleressourcer til denne opgave.

Direktoratet har henholdt sig hertil med den tilføjelse at der under henvisning til den nuværende belægningsmæssige situation og til det forhold at fængslet kun huser korttidsafsonere, ikke er aktuelle planer om at ombygge afdelingskøkkenerne til at kunne godkendes til egentlig madlavning.

*Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig på dette grundlag ikke mere vedrørende spørgsmålet om indretning af køkkenerne således at de kan anvendes til egentlig madlavning eller til opvarmning af færdigretter mv.*

## **Ad punkt 6.4.Talsmandsordningen**

Jeg anmodede fængslet om at oplyse hvorvidt der var udfærdiget (udkast til) regler om talsmandsvirksomheden for så vidt angår Fængselsafdelingen Kærshovedgård. I benægtende fald gik jeg ud fra at fængslet ville udfærdige sådanne regler.

Fængslet har oplyst at der snarest vil blive udarbejdet regler for talsmandsvirksomheden. Direktoratet har henholdt sig hertil.

*Jeg har noteret mig det oplyste og beder om en kopi af reglerne når de er udfærdiget.*

## **Ad punkt 6.5.Besøg**

Jeg tilkendegav at jeg forstod fængslets interne regler – hvorefter der er mulighed for besøg mellem kl. 12.30 og 15.00, dog således at de besøgende må blive i fængslet indtil kl. 16.30 – sådan at de besøgende kan modtages (i centralvagten) mellem kl. 12.30 og 15.00, og at besøg således kan indledes indtil kl. 15.00 (og vare til kl. 16.30). Jeg bad fængslet oplyse hvis denne antagelse var forkert.

Fængslet har telefonisk over for direktoratet oplyst at denne antagelse er korrekt.

*Jeg har noteret mig det oplyste.*



Jeg tilkendegav at det der er anført i ”Om orden samt praktiske oplysninger” om hvor besøg kan finde sted efter min opfattelse kunne misforstås derhen at det er tilladt at være på alle de arealer som de indsatte må være på i fritiden, herunder indendørs fællesrum. Jeg gik ud fra at fængslet ville overveje en præcisering (svarende til formuleringen i de interne regler pkt. C-19 hvorefter besøg på fællesarealer kun omfatter de udearealer som de indsatte frit må færdes på), herunder også i vejledningen for så vidt angår besøg på ”afdelingen”, og jeg bad om underretning om resultatet heraf.

Fængslet har oplyst at det rent faktisk er sådan at det er tilladt de besøgende at opholde sig på alle fritidsarealer hvor de indsatte må opholde sig, herunder indendørs fællesarealer. Fængslet har telefonisk uddybende over for direktoratet oplyst at de besøgende må færdes på alle de arealer hvor de indsatte lovligt må færdes, og at det der er anført i ”Om orden samt praktiske oplysninger” skal forstås i overensstemmelse hermed.

Fængslet har endelig henvist til at det fremgår af den meddelelse som udleveres til de besøgende, at ”besøget foregår på de indsattes stuer, eller på de arealer, hvor de indsatte må færdes frit”. Fængslet har vedlagt kopi af denne meddelelse.

Direktoratet har oplyst at direktoratet har bedt fængslet om at revidere de interne regler, punkt C 19, i overensstemmelse hermed.

*Jeg har noteret mig det oplyste, herunder at det tydeligt fremgår af den meddelelse som de besøgende får, at besøg (foruden på de indsattes stuer) kan foregå alle de arealer hvor de indsatte må færdes frit, og at direktoratet har bedt fængslet om at revidere de interne regler i pkt. C 19 så dette tydeligt kommer til at fremgå heraf.*

*Efter § 3, stk. 2, nr. 2, i besøgsbekendtgørelsen kan besøg hvis forholdene i institutionen gør det forsvarligt, foregå på fællesarealer. Efter min opfattelse bør indsatte der ikke får besøg, imidlertid have mulighed for at kunne opholde sig på visse fællesarealer i fred således at de ikke er henvist til at blive på deres stuer under besøg hvis de ikke ønsker at opholde sig på steder hvor der (kan) afvikles besøg. Under hensyn til at besøgstiden er begrænset til fire timer om dagen i weekender og på helligdage, og at Fængselsafdelingen Kærshovedgård alene huser korttidsafsonere, foretager jeg mig dog ikke mere vedrørende dette forhold.*

Jeg bad fængslet oplyse hvordan den vejledning som efter pkt. 19 i direktoratets besøgsvejledning skal ske af indsatte der modtager besøg af børn, med hensyn til vigtigheden af at holde øje med børnene uanset om besøg afvikles i besøgsafdeling eller opholdsafdeling, foregår. Jeg bad tillige fængslet om at overveje at oplyse om denne opsynspligt i de interne regler. Jeg bad om underretning om resultatet af disse overvejelser.

Jeg bad tillige om en kopi af den meddelelse til de besøgende som er omtalt i pkt. C 19 i de interne regler.

Fængslet har oplyst at de indsatte ved indsættelsessamtalen vejledes om diverse rettigheder, pligter og praktiske forhold. Der er udarbejdet en tjekliste for fængselsfunktionærpersonalet til brug for denne indsættelsessamtale. Et af punkterne vedrører ”opsyn med børn”, hvorved der tænkes på den problemstilling som jeg har nævnt. Fængslet har vedlagt kopi af tjeklisten og har oplyst at de interne regler snarest vil blive revideret således at der tillige gives de indsatte skriftlig vejledning herom. Fængslet har endelig vedlagt kopi af den meddelelse som udleveres til besøgende (jf. ovenfor).

Direktoratet har henholdt sig til det af fængslet anførte.

*Jeg har noteret mig det oplyste, herunder om at oplysning om de indsattes opsynspligt vil blive indføjet i de interne regler der retter sig til de indsatte. Jeg har endvidere noteret mig at de besøgende i den meddelelse som de får, vejledes om opsynspligten.*

## **Ad punkt 6.6. Bemanding på afdeling G/H**

Jeg bad direktoratet om at underrette mig om hvad der var sket eller ville ske vedrørende fængslets ansøgning om øget bemanding på (i hvert fald) afdeling G/H.

Fængslet har oplyst at bemandingen på afdeling G/H efter forhandling med direktoratet styrkes med en ekstra post om eftermiddagen. Tidspunktet for ikrafttrædelsen af denne styrkelse af bemandingen forventedes at blive i løbet af sommeren 2003 idet det afhang af hvornår nyt personale kunne tiltræde. (Der er tillige en notits i Fængselsfunktionæren, nr. 4, april 2003, om resultatet af et møde den 14. februar 2003 vedrørende fængselsforbundets ansøgning om yderligere bemanding på Fængselsafdelingen Kærshovedgård).

Direktoratet har henholdt sig til det af fængslet oplyste.

*Jeg har noteret mig det oplyste.*

## **Ad punkt 6.7. Tv-ordning**

Fra en konkrete klage som jeg havde videresendt til direktoratet til behandling var jeg bekendt med at fængslet har en fælles kasse for de indsatte der anvendes til bl.a. betaling for betalingskanaler, som f.eks. TV-1000, til de tv-apparater der er opstillet i fællesrummene. De indsatte administrerer selv ordningen som det er frivilligt for de indsatte at deltage i. Direktoratet havde ikke i sin afgørelse i det konkrete tilfælde udtalt sig om denne ordning, men klagen drejede sig heller ikke om dette spørgsmål, men om spørgsmålet om fængslets forpligtelse til at stille gratis tv til rådighed for de indsatte.

Under min inspektion af Statsfængslet ved Nr. Snede dagen før inspektionen af Fængselsafdelingen Kærshovedgård fremsatte talsmændene for de åbne afdelinger ønske om yderligere tv-kanaler, f.eks. sådan at disse blev delvist finansieret ved opkrævning af beløb fra de indsatte. Jeg udtalte at jeg ikke kunne kritisere at fængslet havde afvist dette bl.a. med den begrundelse at nogle indsatte ved en sådan ordning kan føle sig presset til at betale. Jeg bemærkede i den forbindelse bl.a. at de indsatte ikke kan forpligtes til at betale til en sådan finansiering. Jeg omtalte også under inspektionen af Fængselsafdelingen Kærshovedgård problemet med at nogle indsatte kan føle sig presset til at betale.

Jeg bad fængslet om at oplyse om sådanne overvejelser havde været inde i billedet i forbindelse med ordningen i Fængselsafdelingen Kærshovedgård. Jeg bad endvidere direktoratet om at oplyse hvilke overvejelser direktoratet gjorde sig i den konkrete sag vedrørende dette spørgsmål.

For så vidt angår spørgsmålet om hvorvidt de indsatte kan føle sig presset til at deltage i ordninger med betaling til en fælles kasse, har fængslet udtalt at det ikke kan afvises at nogle indsatte kan føle sig presset til at betale yderligere for tv-kanaler. Hidtil har det været erfaringen på Fængselsafdelingen Kærshovedgård at problemerne med pres har været meget begrænsede, og at dette formentlig skyldes at klientellet – navnlig tidligere, men fortsat i nogen grad i dag – afviger fra det fængselsklientel der kendes fra andre åbne fængsler.

Direktoratet har anført følgende:

” ...

Direktoratet kan henholde sig til det af fængslet oplyste, idet direktoratet lægger vægt på, at de indsatte kan medbringe eget tv på stuerne og derfor ikke behøver se fjernsyn i fællesrummene, hvilket nødvendigvis må nedsætte incitamentet for de øvrige indsatte til at presse andre indsatte til at bidrage til betaling til fælleskassen. Direktoratet forventer, at fængslet – som kender til problematikken med pres fra medindsatte til at deltage i finansiering – er særlig opmærksomme på, at noget sådant ikke opstår i Fængselsafdelingen Kærshovedgård, men finder ikke anledning til på nuværende tidspunkt at henstille, at fængslet stopper ordningen, da denne tilsyneladende fungerer tilfredsstillende.

I forbindelse med den konkrete klagesag, som ombudsmanden henviser til, tog direktoratet ikke stilling til spørgsmålet om, hvorvidt indsatte presses til at deltage i en ellers frivillig ordning om betaling til en fælles kasse, som finansierer blandt andet betalingskanaler, som er opstillet i fællesrummene. Direktoratet vurderede, at klagen vedrørte spørgsmålet om, hvorvidt fængslet var forpligtet til vederlagsfrit at stille fjernsyn til rådighed for de indsatte. Hverken klageren eller fængslet bragte i den forbindelse problemstillingen om pres fra øvrige indsatte til fortsat at deltage i en ordning med betaling til en fælleskasse frem, hvorfor direktoratet ikke på det tidspunkt tog stilling til problemstillingen.”

*Jeg har noteret mig det oplyste. Jeg er enig i at de indsattes mulighed for at have eget tv på stuerne nedsætter incitamentet til at presse de indsatte til at deltage i ordningen. Efter min opfattelse kan det dog ikke udelukkes at indsatte presses til at deltage, også selv om de har eget tv på stuerne, idet det alene er i fællesrummene at der er mulighed for at se de særlige programmer som vises på betalingskanalerne. Det bemærkes i den forbindelse at de indsatte ikke kan udelukkes fra at se tv i opholdsrummene uanset om de ønsker at deltage i betalingsordningen eller ej, og uanset om de har tv på egen stue. Idet ordningen tilsyneladende fungerer tilfredsstillende, og idet jeg ligesom direktoratet går ud fra at fængslet er opmærksom på at der ikke opstår problemer med pres, og griber ind hvis det viser sig at der opstår sådanne problemer, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.*

Jeg bad fængslet oplyse om de indsatte selv vil kunne leje tv hos en forretning eller et firma der almindeligvis udlejer sådanne apparater – svarende til den ordning der gjaldt for fællesrum ifølge regler af 1. juli 2001.

Fængslet har oplyst at de indsatte frit kan medbringe eget tv, og at de frit kan indgå aftaler om lejemål med firmaer eller forretninger der almindeligvis udlejer sådanne apparater.

*Jeg har noteret mig det oplyste.*

Idet det var besluttet at etablere tv-stik på alle stuer, gik jeg ud fra at de nu var etableret, men bad for en ordens skyld fængslet om at bekræfte dette.

Fængslet har oplyst at fængslet er i gang med at etablere tv-stik på alle afdelinger og på alle stuer. Det sidste stik vil blive etableret i 2003. Direktoratet har henholdt sig hertil.

*Jeg har noteret mig det oplyste.*

## **Ad punkt 6.9.Dørskilte**

Jeg udtalte at anvendelse af dørskilte med de indsattes fulde navne efter min opfattelse er betænkelig. Jeg bad fængslet om at oplyse hvilke overvejelser fængslet havde gjort sig vedrørende dette spørgsmål, og jeg bad tillige om direktoratets bemærkninger hertil.

Fængslet har oplyst at de afdelinger der hidtil havde navneskilte med indsattes fulde navn, nu er gået over til kun at anvende fornavne.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

*Jeg har noteret mig det oplyste.*

## **Ad punkt 6.10.Information til de indsatte**

Idet fængslet i forbindelse med inspektionen oplyste at fængslet ville overveje at opsætte en lamineret vejledning på afdelingerne med yderligere information til de indsatte, bad jeg fængslet om at oplyse om der var opsat sådanne laminerede vejledninger på afdelingerne.

Fængslet har oplyst at der umiddelbart efter inspektionen blev opsat laminerede vejledninger på alle stuer. Fængslet har vedlagt et eksemplar af vejledningen. Direktoratet har henholdt sig hertil.

*Jeg har noteret mig det oplyste.*

Jeg bad fængslet om – i lyset af det der er anført i en skrivelse nr. 72 af 16. maj 2001 fra direktoratet – at gennemgå den skriftlige vejledning som fængslet udsender til de indsatte i forbindelse med indkaldelsen, tage stilling til spørgsmålet om udbygning (eller erstatning) af denne vejledning og underrette mig om resultatet af denne gennemgang. Jeg bad i den forbindelse fængslet om udtrykkeligt at tage stilling til spørgsmålet om præcisering af ”flersengsstuer” og oplysning om arbejdspligt.

Fængslet har oplyst at fængslet har revideret de vejledninger som udsendes til kommende afsonere. Det er nu præciseret at indkvartering sker på enmandsstuer eller 8-sengsstuer, ligesom det fremgår af vejledningen at der er arbejdspligt.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

*Jeg har noteret mig det oplyste.*

Jeg henstillede til fængslet at erstatte den tidligere udgave af den korte information om fængslet som var tilgængelig på nettet, med den seneste udgave. Jeg bad om underretning når det var sket.

For så vidt angår opdatering af vejledningen på Internettet har fængslet oplyst at fængslet ikke selv har adgang til at redigere fængslets hjemmeside og derfor har kontaktet direktoratets informationsmedarbejder således at den nyeste vejledning om afsoning lægges på nettet og erstatter den tidligere vejledning.

Direktoratet har henholdt sig til det af fængslet oplyste og har oplyst at jeg vil blive underrettet når direktoratet har fået opdateret fængslets hjemmeside.

*Jeg har noteret mig det oplyste og afventer denne orientering.*

Jeg bad under dette punkt endelig fængslet om at oplyse om de indsatte ud over den mundtlige orientering får udleveret skriftlig orientering ved indsættelsen (f.eks.) i form af de i rapporten nævnte interne bestemmelser og/eller den korte orientering som fængslet har udarbejdet. Jeg henviste i den forbindelse også til skrivelse nr. 72 af 16. maj 2001 hvorefter det (også) forudsættes at der ved modtagelsen af den indsatte udleveres en kort og overskuelig skriftlig orientering om institutionen.



Fængslet har som nævnt ovenfor på hver stue opsat en lamineret vejledning. Af denne vejledning fremgår blandt andet at der er forskellige hobby- og sportsaktiviteter i fængslet (uden at de beskrives nærmere), og hvor der kan afhentes rekvisitter til de forskellige fritidstilbud.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

*Jeg har noteret mig det oplyste og indholdet af denne vejledning, men beder fængslet om at oplyse om og i givet fald hvordan de indsatte gøres bekendt med det øvrige informationsmateriale som findes i fængslet.*

### **Ad punkt 6.13. Centralkøkkenet**

Jeg bad fængslet om at oplyse om en foreliggende rapport af 27. maj 2002 fra Fødevareregion Herning var fulgt op af en mere udførlig rapport. I givet fald bad jeg om kopi af rapporten. Såfremt rapporten endnu ikke forelå, bad jeg om kopi når den forelå.

Fængslet har vedlagt den nyeste rapport af 11. februar 2003. Fængslet har endvidere oplyst at der er etableret et egenkontrolprogram.

Det fremgår af rapporten af 11. februar 2003 at fødevareregionen, som havde været på besøg i køkkenet igen den 23. september 2002, ikke fandt at centralkøkkenet på alle punkter levede op til de gældende regler. Regionen bemærkede i den forbindelse at det er virksomhedens (altså fængslets) ansvar at få fulgt op på forholdene. Af rapporten fra 23. september 2002 fremgår det at fængslet fik en indskærpelse for så vidt angår vedligeholdelsen, og det er i brevet af 11. februar 2003 anført at nedslidning af lokaler og inventar kan imødegås ved at lægge planer for vedligeholdelse således at der altid følges op på reparationsarbejder, maling, rørføringer, arma-

turer mv. Det er desuden anført at alle godkendte fødevarer virksomheder skal udføre og dokumentere egenkontrol som skal beskrives i et egenkontrolprogram. Dette program skal bl.a. beskrive procedurer og dokumentation for korrekt opbevaring af fødevarer og virksomhedens plan for vedligeholdelse.

*Jeg har noteret mig at fængslet har etableret egenkontrolprogram. Da dette program bl.a. skal beskrive virksomhedens plan for vedligeholdelsen af køkkenet, beder jeg fængslet om at sende mig en kopi af denne plan. Jeg beder endvidere fængslet om at oplyse hvad indskærpelsen fra fødevareregionen med hensyn til vedligeholdelsen indtil nu har ført til af vedligeholdelsesarbejder i køkkenet.*

### **Ad punkt 6.14. Medbringelse af kød til grill ved besøg og efterudgang**

Jeg bad om oplysning om hvorvidt indsatte der har udgang, vil kunne medbringe kød til grillen efter udgang.

Fængslet har oplyst at det ikke er tilladt de indsatte at medbringe kød efter udgang på grund af manglende mulighed for køleskabsplads, samt at afdelingskøkkenerne som ovenfor nævnt ikke er indrettet til madlavning.

Fængslet har som nævnt tilladt at der købes kød hos købmanden i sommerhalvåret, men der er her tale om umiddelbar anvendelse og kun i begrænset mængde.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

*Jeg foretager mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål ud over at bemærke at min anmodning om en udtalelse vedrørende muligheden for at medbringe kød efter udgang alene sigtede til kød til grillen og ikke til madlavning i køkkenet; spørgsmålet drejede sig om hvorvidt de indsatte i stedet for at købe kød til grillen hos købmanden kunne medbringe det efter udgang. Jeg har noteret mig at tilladelsen til køb af kød til grillen hos købmanden kun gælder kød til umiddelbar anvendelse og i begrænset mængde (hvilket en tilladelse til medbringelse af kød efter udgang i givet fald også skulle betinges af).*

### **Ad punkt 8.5.4.2. Indholdet af notatet**

Jeg udtalte at det – selv om det er en forudsætning for anvendelse af fremgangsmåden i disciplinærstrafbekendtgørelsens § 6 at overtrædelsen umiddelbart har kunnet konstateres eller sagens omstændigheder i øvrigt må anses for klarlagt – var min umiddelbare opfattelse at gengivelserne i bødeforelægssagerne, bortset fra i et tilfælde (s. 000046), ikke var i overensstemmelse med disciplinærstrafbekendtgørelsens § 8, stk. 2, nr. 1. Jeg henviste i den forbindelse også til det under pkt. 8.5.1. anførte hvorefter forlæggene danner grundlag for partshøring af den indsatte. Inden jeg tog endelig stilling til spørgsmålet, bad jeg dog direktoratet om en udtalelse herom.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

”...

Som nævnt af ombudsmanden fremgår det af disciplinærstrafbekendtgørelsens § 8, stk. 2, nr. 1, at det notat, der udfærdiges i forbindelse med en disciplinærsag, blandt andet skal indeholde en gengivelse af, hvad der er indberettet. Bestemmelsen gælder både for disciplinærsager med og uden forhør.

Videre fremgår det af disciplinærstrafvejledningens punkt 9, at notatet skal indeholde oplysning om de faktiske omstændigheder, der er tillagt betydning for afgørelsen, herunder en gengivelse af det indberettede og de afgivne forklaringer. Der skal i notatet foretages en selvstændig gengivelse af de oplysninger, der findes i sagen. Det vil således ikke være korrekt at gengive oplysningerne i sagen alene ved henvisning til en underliggende rapport.

Notaterne i bødeforlægssagerne 000042-000045 og 000047-000051 indeholder alene en ganske kort summarisk beskrivelse af den forseelse, den indsatte sigtes for og ikke en egentlig gengivelse af de faktiske omstændigheder i sagen. Kravet i bestemmelsen kan ikke opfyldes ved at vedhæfte indberetningen på bødeforlægget.

Direktoratet finder det beklageligt, at disciplinærstrafbekendtgørelsens § 8, stk. 2, nr. 1, ikke har været overholdt i de nævnte sager. Direktoratet har meddelt fængslet dette.”

*Jeg har noteret mig det oplyste.*

Jeg bad fængslet om en udtalelse vedrørende grundlaget for ikendelse af disciplinærstraf og konfiskation over for den indsatte i en konkret sag (forhørsprotokollen s. 5992). I denne sag bestred den indsatte, der var blevet ”antruffet på grøn stue på afdeling D ... med hashblanding på 1,2 gram og tilvirket pibe”, at hashen og piben tilhørte ham, hvilket han (ellers) ifølge den underliggende rapport skulle have erkendt. Han oplyste at han havde fjernet piben fra bordet da fængselsfunktionæren kom ind, for at skjule piben for denne. Den pågældende funktionær udtalte ved forelæggelse af den indsattes forklaring at han kunne have misforstået den indsatte. Forhørslederen fandt det godt gjort at den indsatte havde ”påkaldt sig mistanke om ejerforholdet ved at tage piben og sætte den ned på gulvet, da fængselsfunktionæren kom ind på stue[n]”. Den indsatte blev straffet med en advarsel for overtrædelse af fuldbyrdelsesbekendtgørelsens § 19, stk. 3, jf. ”lokalbestemmelse vedrørende de indsatte” (som ikke er præciseret nærmere), idet forhørslederen ikke fandt at kunne tillægge den indsatte ejerskabet til hashblandingen som lå på bordet. Der skete tillige konfiskation med henblik på destruktion (med henvisning til straffelovens § 47, stk. 3, og fuldbyrdelsesbekendtgørelsens § 37, stk. 2).

Fængslet har oplyst at grundlaget for ikendelse af advarslen var at forhørslederen fandt det godtgjort at den indsatte uretmæssigt var i besiddelse af hashpiben, hvorimod det ikke fandtes godtgjort at den pågældende var i besiddelse af hashblandingen, som lå ”frit” på bordet. Henvisningen til fuldbyrdelsesbekendtgørelsen skyldes at der må have været tale om en hæftedømt hvor straffuldbyrdelsesloven ikke finder anvendelse, jf. cirkulæreskrivelse nr. 106 af 16. maj 2001 om visse overgangsspørgsmål i forbindelse med gennemførelsen af straffuldbyrdelsesloven. Tilsvarende gælder henvisningen til straffelovens § 47, stk. 3.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ikke finder at det kan kritiseres at fængslet, henset til den indsattes forsøg på at skjule piben, fandt det godtgjort at han for så vidt angik hashpiben havde overtrådt det fastsatte forbud mod at være i besiddelse af effekter/remedier der anvendes i forbindelse med indtagelse af euforiserende stoffer, og på den baggrund tildelte advarslen og traf bestemmelse om konfiskation. Med hensyn til retsgrundlaget har direktoratet henvist til at straffelovens §§ 47, stk. 3, og 49, stk. 1, ikke er ophævet for hæftedømtes vedkommende, jf. § 1, pkt. 9, sammenholdt med § 33, stk. 2, i lov nr. 433 af 31. maj 2000 om ændring af forskellige bestemmelser i forbindelse med gennemførelsen af en lov om fuldbyrdelse af straf m.v.

*Jeg har noteret mig at forhørslederen fandt det godtgjort at den indsatte uretmæssigt var i besiddelse af piben (og således ikke kun havde påkaldt sig mistanke om ejerforholdet). Jeg har ingen bemærkninger hertil, men efter min opfattelse burde det udtrykkeligt være fremgået at forhørslederen fandt dette godtgjort.*

*Jeg har på denne baggrund heller ingen bemærkninger til den skete konfiskation.*

*Med hensyn til det retsgrundlag der er henvist til i sagen, har jeg noteret mig fængslets oplysning om at der må have været tale om en hæfteafsoner. (Det fremgik hverken af denne sag eller af de øvrige forhørssager hvor jeg i intet tilfælde modtog de underliggende rapporter, hvilken*

*status den indsatte havde, men i alle sager, herunder den nævnte, er der i klagevejledningen henvist til straffuldbyrdelseslovens § 111, stk. 2, som kun gælder for afgørelser der er truffet i henhold til straffuldbyrdelsesloven). Jeg tilbagetrækker på denne baggrund min kritik på s. 86 i rapporten af at der i denne sag skete henvisning til fuldbyrdelsesbekendtgørelsen (og straffeloven for så vidt angår konfiskationen).*

For så vidt angår et tilfælde hvor den indsatte ikke ønskede at overvære resten af forhøret efter at det var tilkendegivet ham at han ville få strafcelle (forhørsrapporten s. 5990), bad jeg fængslet om at oplyse hvornår den indsatte blev meddelt afgørelsen. Jeg gik ud fra at den indsatte samtidig blev meddelt afgørelsen om konfiskation, men bad for en ordens skyld fængslet om at bekræfte dette.

Fængslet har oplyst at den indsatte umiddelbart efter forhøret blev gjort bekendt med afgørelserne vedrørende strafcelle og konfiskation. Han blev tillige på samme tidspunkt vejledt om klageadgangen.

Direktoratet har oplyst at direktoratet har meddelt fængslet at protokollatet burde have indeholdt oplysning om (dato og) klokkeslæt for hvornår afgørelsen blev meddelt den indsatte, og om at klagevejledningen blev givet samtidig.

*Jeg har noteret mig det oplyste om tidspunktet for meddelelsen af afgørelsen mv. Jeg er enig i at der burde have været gjort notat om dette tidspunkt, og jeg har noteret mig direktoratets meddelelse til fængslet herom.*

Jeg udtalte at jeg gik ud fra at fængslet fremover er opmærksom på at klokkeslættet for meddelelse af afgørelsen i bødeforlægssager tillige skal angives. Efterfølgende har jeg fra direktoratet

modtaget kopi af de notater som direktoratet har udfærdiget i anledning af direktoratets interne inspektioner af arresthusene i Assens og Århus i efteråret 2002. Direktoratet har i den forbindelse tilkendegivet at det ikke er påkrævet at bødeforlæg påføres klokkeslæt, men datoen for indsattes underskrift skal fremgå. Jeg har i sagen vedrørende min inspektion af Statsfængslet ved Nr. Snede udtalt at jeg ingen bemærkninger har hertil.

For så vidt angår den sag hvor den indsatte ikke ønskede at overvære resten af forhøret efter at det var tilkendegivet ham at han ville få strafcelle (forhørsrapporten s. 5990), gik jeg ud fra at den indsatte fik klagevejledning ved meddelelsen om afgørelsen, men for en ordens skyld bad jeg i forlængelse af ovennævnte anmodning vedrørende denne sag fængslet om at bekræfte min antagelse.

Som det fremgår ovenfor, har fængslet i forbindelse med svar på min anmodning i denne sag om oplysning om hvornår den indsatte fik meddelt afgørelserne vedrørende strafcelle og konfiskation, oplyst at den indsatte samtidig hermed blev vejledt om klageadgangen.

*Jeg har noteret mig det oplyste.*

### **Ad punkt 8.5.4.3.Begrundelse**

Jeg tilkendegav at det var en fejl at der i sagen i forhørsprotokollen s. 5992 var henvist til fuldbyrdelsesbekendtgørelsens § 36, stk. 2, i forbindelse med angivelse af retsgrundlaget for den ikendte sanktion.

*Da fængslet har oplyst at der må være tale om en hæfteafsoner; jf. pkt. 8.5.4.2., trækker jeg denne kritik tilbage.*

I et tilfælde hvor der bl.a. skete overførsel til den halvåbne afdeling i Statsfængslet ved Nr. Snede på grund af (indtagelse af) en ”betydelig mængde spiritus”, og hvor der var henvist til straffuldbyrdelseslovens § 25, stk. 1, nr. 3, der giver hjemmel til overførsel når der er bestemte grunde til at antage at den pågældende har ”indsmuglet eller handlet med euforiserende stoffer”, bad jeg fængslet om en udtalelse vedrørende retsgrundlaget for overførslen (forhørsprotokollen s. 6001).

Fængslet har oplyst at retsgrundlaget for overførslen rettelig burde have været straffuldbyrdelseslovens § 25, stk. 3, nr. 2. Fængslet har den 28. april 2003 telefonisk over for direktoratet beklaget at fængslet fejlagtigt har henvist til straffuldbyrdelseslovens § 25, stk. 1, nr. 3, som retsgrundlag for overførslen.

Direktoratet har henholdt sig til det som fængslet har oplyst, herunder fængslets beklagelse af den skete fejl.

*Jeg har noteret mig det oplyste.*

I denne sag skete der tillige tilbagekaldelse af udgang, og det skete med henvisning til straffuldbyrdelseslovens § 49, nr. 1, jf. udgangscirkulærets § 22. Da straffuldbyrdelseslovens § 49, nr. 1, omhandler tilbagekaldelse af udgang såfremt den indsatte ”udebliver fra udgang eller i øvrigt ikke overholder de vilkår der er fastsat for udgangstilladelsen i medfør af § 48”, og der ikke i sagen var oplysninger om at den indsatte havde misbrugt sin udgang (indberetningen vedrørte besiddelse og indtagelse af øl og euforiserende stoffer under ophold i fængslet), bad jeg fængslet om en udtalelse om grundlaget for tilbagekaldelsen af udgang i denne sag.

Jeg gik ud fra at fængslets henvisning til udgangscirkulærets § 22 rettelig sigtede til udgangsbekendtgørelsens § 22, og jeg tilkendegav i den forbindelse at henvisningen til denne bestem-



melse som omhandler udgangskarantæne, ikke var relevant i sagen. Det skyldes at der ikke var truffet bestemmelse om og heller ikke ville kunne træffes bestemmelse om udgangskarantæne i sagen idet der ikke kan træffes bestemmelse om udgangskarantæne i forbindelse med overførsel fra åbent fængsel til lukket fængsel eller arresthus, jf. straffuldbyrdslovens § 22, stk. 1, 2. pkt.

Fængslet har oplyst at hjemlen for tilbagekaldelse af udgangstilladelsen rettelig burde have været straffuldbyrdslovens § 49, nr. 2. Fængslet har endvidere oplyst at grundlaget for tilbagekaldelsen var en konkret vurdering hvori indgik at selve det forhold at der var truffet bestemmelse om overførsel til lukket fængsel, indikerede en (øget) risiko for misbrug af udgangstilladelsen. Videre har fængslet oplyst at der som nævnt ikke blev fastsat udgangskarantæne i sagen, idet udgangsbekendtgørelsens § 22, stk. 1, 2. punktum, angiver at der ved afgørelse om overførsel fra åbent til lukket fængsel alene kan ske tilbagekaldelse af udgangstilladelsen. Fængslet har den 28. april 2003 telefonisk over for direktoratet beklaget at fængslet fejlagtigt har henvist til straffuldbyrdslovens § 49, nr. 1, jf. udgangscirkulærets § 22, som hjemmel for tilbagekaldelsen af udgangstilladelsen.

Direktoratet har henholdt sig til det som fængslet har oplyst, herunder fængslets beklagelse af den fejlagtige hjemmelsangivelse. Direktoratet har supplerende henvist til pkt. 45 i udgangsvejledningen hvoraf det fremgår at der ved overførsel til lukket institution kan træffes bestemmelse om tilbagekaldelse af udgang, men ikke kan fastsættes karantæne. Der skal i forbindelse med afgørelsen om tilbagekaldelse af udgang lægges særlig vægt på at den indsatte typisk vil være imod overførslen med deraf følgende risiko for at den pågældende efter udgang ikke returnerer til den lukkede institution.

*Jeg har noteret mig det oplyste.*

## Ad punkt 8.6.Strafudmåling

Jeg bad om direktoratets bemærkninger til en intern regel i fængslet (jf. en oversigt over disciplinære (normal)reaktioner som fængslet har udfærdiget den 1. april 2002) hvorefter besiddelse af effekter til brug for indtagelse af euforiserende stoffer sidestilles med besiddelse af euforiserende stoffer – og dermed kan føre til ikendelse af strafcelle, jf. straffuldbyrdelseslovens § 68, stk. 2, nr. 2.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

” ...

Af straffuldbyrdelseslovens § 6 [skal være § 68; min bemærkning], stk. 2, nr. 2, fremgår det, at der kan anvendes strafcelle for indsmugling, besiddelse eller indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning. Det fremgår derimod ikke af bestemmelsen, at der kan ikendes strafcelle for besiddelse af effekter til brug for indtagelse af euforiserende stoffer.

Fængslet har den 26. juni 2003 oplyst, at der i praksis ikke ikendes strafcelle for besiddelse af effekter til brug for indtagelse af euforiserende stoffer.

Direktoratet har meddelt fængslet, at dette bør præciseres i de interne regler.”

*Jeg har noteret mig det oplyste og går ud fra at fængslet har præciseret dette eller snarest vil præcisere det i de interne regler.*

Jeg bad fængslet om en udtalelse om hvilken betydning indsmuglingen af en mobiltelefon havde haft for udmålingen af straffcellens varighed i et konkret tilfælde (forhørsrapporten s. 5999). Ved udmålingen af strafcelle var der ifølge forhørsnotatet lagt vægt på indsmuglingen af mobiltelefonen, men ved angivelse af retsgrundlaget for den trufne afgørelse var der dog

alene henvist til straffuldbyrdelseslovens § 68, stk. 2, nr. 2. Efter fængslets interne regler, pkt. 2.5.6., kan der efter en konkret vurdering ikendes (bøde eller) strafcelle ved indsmugling/ besiddelse af nærmere angivne genstande, som f.eks. mobiltelefoner.

Fængslet har udtalt følgende:

”Der er tale om en konkret vurdering.

...

I forbindelse med møde mellem de åbne fængsler om koordinering af disciplinærpraksis i de åbne fængsler er det besluttet, at indsmugling af mobiltelefon fremover bør medføre bøde... .”

Direktoratet har oplyst at fængslet telefonisk har bekræftet at svaret (også) skal forstås sådan at det i den konkrete sag ikke har haft selvstændig betydning for udmålingen af straffcellens varighed at den indsatte tillige havde indsmuglet en mobiltelefon.

*Jeg har noteret mig at det i den konkrete sag ikke har haft selvstændig betydning for udmålingen af straffcellens varighed at den indsatte tillige havde indsmuglet en mobiltelefon. Om beslutningen på mødet mellem de åbne fængsler om at indsmugling af mobiltelefoner bør medføre ikendelse af bøde, henviser jeg til straks nedenfor.*

Jeg bad direktoratet om en udtalelse om anvendelse af strafcelle i åbne fængsler for indsmugling af mobiltelefon, herunder hvis dette forhold påkendes sammen med andre forhold som der kan gives strafcelle for. Jeg henviste til en udtalelse som direktoratet kom med i sagen vedrørende min inspektion af Arresthuset i Slagelse, hvori direktoratet havde anført at det ”er direktoratets opfattelse, at indsmugling af mobiltelefoner i et **arresthus** [min fremhævelse] er egnet

til at stille arresthuset over for så tungtvejende sikkerhedsmæssige problemer, at det ikke kan kritiseres, at indsmugling i de anførte sager er anset for en så 'grov' overtrædelse, at det er omfattet af bestemmelsen i straffuldbyrdelseslovens § 68, stk. 2, nr. 6".

Direktoratet har henvist til ovennævnte oplysning fra fængslet om at det på et møde mellem de åbne fængsler om koordinering af praksis vedrørende disciplinærstraf blandt andet blev besluttet at indsmugling af mobiltelefon som udgangspunkt bør medføre bøde. Direktoratet har udtalt at direktoratet ingen bemærkninger har hertil.

Direktoratet har videre anført at der vil være mulighed for at idømme en fælles straf af straffcelle i overensstemmelse med princippet i straffelovens § 88 hvis indsmugling af mobiltelefon påkendes sammen med et forhold som der kan gives straffcelle for.

*Jeg har noteret mig det oplyste, herunder om beslutningen på mødet mellem de åbne fængsler om at indsmugling af mobiltelefoner (isoleret set alene) bør medføre ikendelse af bøde. Jeg har ingen bemærkninger til at der i tilfælde hvor indsmugling af mobiltelefon påkendes samtidig med andre forhold som der kan gives straffcelle for, vil kunne fastsættes en fælles straf af straffcelle i overensstemmelse med princippet i straffelovens § 88.*

Jeg tilkendegav at jeg forstod afgørelsen i sagen s. 6001 sådan at der skulle ske udelukkelse fra fællesskab efter udståelse af straffcelle såfremt der ikke var sket overførsel inden da. Under henvisning til disciplinærstrafbekendtgørelsens § 4 hvorefter der kun må anvendes disciplinærstraf sammen med andre foranstaltninger hvis afgørende ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn kræver det, bad jeg fængslet om at oplyse hvilke afgørende ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn der krævede anvendelse af straffcelle – når der samtidig blev truffet afgørelse om såvel overførsel som udelukkelse fra fællesskab.

Jeg bad tillige fængslet om at redegøre nærmere for det forhold at strafcellen ifølge notatet i denne sag som blev anset for påbegyndt den 18. februar 2002 kl. 00.30, først blev regnet for udstået ved opmønstring den 22. februar 2002.

Fængslet har oplyst at besiddelse af alkohol udgør et alvorligt ordens- og sikkerhedsmæssigt problem i åbne fængsler idet berusede indsatte ofte kan give anledning til voldsom adfærd, herunder over for personalet. Der vil dog kun undtagelsesvis i forbindelse med afgørelse om overførsel fra åbent til lukket fængsel tillige blive ikendt strafcelle. Den foreliggende sag betragtes derfor som ”et helt enkeltstående tilfælde”. Fængslet har ikke oplyst hvad der gjorde dette tilfælde til et helt enkeltstående tilfælde.

For så vidt angår notatets oplysning om at strafcellen blev anset for påbegyndt den 18. februar 2002 kl. 00.30, men først blev regnet for udstået ved opmønstring den 22. februar 2002, har fængslet oplyst følgende:

”... den indsatte [blev ikke] vækket den 22.02.02 kl. 00.30 for at blive underrettet om, at strafcelleanbringelse var udstået for derefter at blive underrettet om, at han indtil overførsel kunne finde sted var udelukket fra fællesskab.”

Direktoratet har udtalt at det ligeledes er direktoratets opfattelse at praksis bør være således at der ikke ikendes strafcelle i sådanne tilfælde, medmindre helt særlige omstændigheder gør dette påkrævet. Direktoratet har noteret sig fængslets tilkendegivelse om at der var tale om et ”helt enkeltstående tilfælde”.

Direktoratet har videre oplyst at direktoratet har meddelt fængslet at strafcelleanbringelsen burde være noteret som ophørt den 22. februar 2002 kl. 00.30.

*Jeg er enig i at der kun undtagelsesvist bør træffes afgørelse om strafcelleanbringelse i forbindelse med afgørelse om overførsel til lukket fængsel, jf. disciplinærstrafbekendtgørelsens § 4, hvorefter der kun kan træffes en sådan afgørelse i det omfang ”afgørende ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn kræver det”.*

*Jeg har noteret mig at fængslet (da også) kun undtagelsesvist træffer afgørelse om strafcelleanbringelse, og at strafcelleanbringelsen i det konkrete tilfælde skyldtes at der var tale om et sådant undtagelsestilfælde. Af denne grund burde der efter min opfattelse være gjort notat om baggrunden for at der tillige blev ikendt strafcelleanbringelse.*

*Jeg er enig med direktoratet i at det i notatet burde have været angivet at strafcelleanbringelsen ophørte den 22. februar 2002 kl. 00.30 (og ikke ved opmønstring). Det er ikke nødvendigt i tilfælde som det foreliggende at vække den indsatte for at oplyse om at strafcelleanbringelsen er ophørt, idet det i forbindelse med forhøret kan tilkendegives over for den indsatte hvornår strafcelleanbringelsen ophører.*

*Jeg beder direktoratet om en udtalelse vedrørende det forhold at der ved forhøret den 18. februar 2002 blev truffet afgørelse om at der knap fire dage senere (efter udløbet af strafcelleanbringelsen) skulle ske udelukkelse fra fællesskab (det vil sige at det på det tidspunkt blev lagt til grund at betingelserne for udelukkelse fra fællesskab ville være opfyldte knap fire dage senere), og at udelukkelsen fra fællesskab skulle være frem til overførslen kunne gennemføres – uanset hvornår den kunne gennemføres.*

## **Ad punkt 8.9.Konfiskation**

Jeg bad fængslet om at oplyse hvad der skete med det konfiskerede i sagerne s. 000042, 000043, 000044, 000047, 000048, 000049, 5990, 5992, 5993, 5995, 5996, 5997, 5999 og 6001.

Fængslet har generelt oplyst at tilvirkede hashpiber, chillums, bonflasker og sølvpapir mv. destrueres, mens der sker aflevering til politiet af hash og tabletter. Er der tale om besiddelse af mere end 10 gram hash eller hårde stoffer, vil der ske politianmeldelse, og det fundne vil blive afleveret til politiet sammen med anmeldelsen. Spiritus, vin og øl destrueres, dvs. hældes ud i toiletet. Flasker med ubrudte banderoler sælges til købmanden, og indtægten herved bruges til fritidsaktiviteter til de indsatte. Hvad der skal ske med fundne mobiltelefoner, har fængslet endnu ikke fundet en løsning på. Fængslet har i den forbindelse bemærket at der først efter mødet i 2002 mellem de åbne fængsler, jf. tidligere oplysning herom (pkt. 8.6.), er sket konfiskation af indsmuglede mobiltelefoner. Fængslet har videre oplyst at Herning politi har tilkendegivet at politiet ikke ønsker at modtage konfiskerede mobiltelefoner, og at sådanne telefoner derfor formentlig vil blive destrueret.

Fængslet har ikke i udtalelsen oplyst hvad der er sket med det konfiskerede i de konkrete tilfælde, men direktoratet har oplyst at fængslet har oplyst at der i sagerne s. 000042, 000044, 5990 og 5992 er sket aflevering af de euforiserende stoffer til politiet og destruktion af det der i øvrigt er konfiskeret. I sagerne s. 000047, 000049, 5996 og 5997 er der sket aflevering til politiet, og i sagerne s. 000043, 5993, 5995, 5999 og 6001 er der sket destruktion. Sagen s. 000048 er ikke nævnt hvilket formentlig skyldes en forglemmelse. Der var alene tale om fund af sølvpapir der havde været brugt til ristning, og jeg går ud fra at der er sket destruktion, jf. fængslets generelle oplysning herom.

*Jeg har noteret mig det oplyste. Efter min opfattelse burde det mere præcist være noteret i sagerne hvad der var sket med de konfiskerede genstande.*

## **Ad punkt 8.9.1.Kompetence**

I forlængelse af mit spørgsmål om henvisningen i en af sagerne til hjemlen for overførsel (forhørsprotokollen s. 6001), bad jeg fængslet om at oplyse om sagen var behandlet efter de dagældende kompetenceregler, dvs. om afdelingslederen efter de dagældende regler var bemyndiget til at træffe afgørelse om overførsel efter den bestemmelse som afgørelsen om overførsel (rettelig) var truffet efter.

Fængslet har oplyst at de interne bestemmelser om delegation af kompetence, så vidt fængslet erindrer det, var sat i værk på det tidspunkt hvor der blev afholdt forhør i den konkrete sag.

Ovenfor under pkt. 8.5.4.3. har fængslet oplyst at der er tale om en forkert henvisning i den konkrete sag. Der er rettelig tale om overførsel efter straffuldbydelseslovens § 25, stk. 3, nr. 2.

Efter de nævnte interne regler skal afgørelser om overførsel efter (bl.a.) straffuldbydelseslovens § 25, stk. 3, forelægges fængselsinspektøren.

*Jeg beder fængslet om at oplyse om der skete en sådan forelæggelse i sagen.*

Jeg bad om oplysning om hvilket tilsyn institutionens leder fører med disciplinærstrafområdet.

Fængslet har oplyst at tilsyn sker jævnligt, dels ved at inspektøren gennemlæser forhørsprotokollen, dels i det omfang konkrete klagesager giver anledning til det. Derudover foregår der



løbende drøftelser med personale- og sikkerhedskonsulenten og afdelingslederne og disses stedfortrædere om den disciplinære praksis og procedureforskrifter. Endelig deltager afdelingslederne sammen med fængselsinspektøren i møder med andre fængsler om koordinering af praksis.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ingen bemærkninger har hertil.

*Med den bemærkning at jeg naturligvis går ud fra at det personale der er bemyndiget til at behandle disciplinærsager; inddrager fængselsinspektøren under behandlingen af konkrete sager i overensstemmelse med det der er anført i disciplinærstrafvejledningens pkt. 2, har jeg noteret mig det oplyste om det tilsyn som fængselsinspektøren i øvrigt fører med disciplinærområdet.*

## **9. Opfølgning**

*Jeg beder om at fængslet sender de oplysninger mv. som jeg har bedt om, tilbage gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen.*

## **10. Underretning**

Denne rapport sendes til Fængselsafdelingen Kærshovedgård, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i fængslet.

Lennart Frandsen  
Inspektionschef